

Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie II Wydział Karny z dnia 9 sierpnia 2022 roku (II AKo 114/22)¹

Jak bowiem wskazano w art. 42a § 3 Prawa o ustroju sądów powszechnych: „Dopuszczalne jest badanie pełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 6, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy”. Ten zatem przepis zakreśla materialny wzorzec testu niezawisłości i bezstronności, natomiast od strony procesowej przepis art. 42a § 14 pkt 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania karnego dotyczących rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego „z wyłączeniem art. 42 § 3 zdanie trzecie tej ustawy w zakresie dotyczącym czynności niecierpiących zwłoki, w szczególności w przedmiocie tymczasowego aresztowania”.

Przewodniczący: SSA Andrzej Wiśniewski

Sąd Apelacyjny w Szczecinie w II Wydziale Karnym po rozpoznaniu w sprawie M.G. wniosku obrońcy podejrzanego w przedmiocie wyłączenia sędziego od

¹ W tekście wyroku zachowano oryginalną pisownię.

rozpoznania zażalenia na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42a § 3 i 4 Prawa o ustroju sądów powszechnych **postanawia**: nie uwzględnić wniosku adw. B.Z., obrońcy podejrzanego M.G. o wyłączenie sędziego J.S. od rozpoznania zażalenia.

Uzasadnienie

Sędzia J.S. został wyznaczony do rozpoznania zażalenia obrońcy podejrzanego M.G. przez System (...).

Obrońca podejrzanego złożył wniosek o wyłączenie sędziego powołując się na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytej obsady sądu określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z uwagi na zgłaszane przez obrońcę wątpliwości co do posiadania legitymacji formalnej do orzekania na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wobec nieprawidłowego powołania go na to stanowisko na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie postanowieniem z dnia 5 października 2021 r. nie uwzględnił wniosku obrońcy o wyłączenie sędziego J.S. od rozpoznania zażalenia.

W trakcie posiedzenia zażaleniowego w dniu 6 października 2021 r. obrońca podejrzanego zwrócił się o przekazanie wniosku o wyłączenie sędziego Sądowi Najwyższemu – Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

W związku ze złożonym wnioskiem Sąd odroczył posiedzenie, a Przewodniczący II Wydziału Karnego przekazał wniosek Sądowi Najwyższemu.

Zastępca Przewodniczącego I Wydziału Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego zarządzeniem z dnia 26 lipca 2022 r. (sygn. I NWW 99/21) zarządził zakreszenie sprawy w repertorium NWW i zwrot sądowi przekazującemu wniosek o wyłączenie sędziego wraz z aktami sprawy.

Zgodnie z treścią zarządzenia w związku z przekazaniem wniosku o wyłączenie sędziego Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie należało zbadać podstawy do wyłączenia sędziego J.S. od rozpoznania zażalenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Przekazując Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie wniosek o wyłączenie sędziego J.S., Sąd Najwyższy wskazał, że nowa regulacja zawarta w art. 42a § 3 Prawa o ustroju sądów powszechnych pozwala na szerszą kontrolę niezawisłości i bezstronności sędziego aniżeli ta, wynikająca z art. 26 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, a przy tym pozwala uwzględniać okoliczności towarzyszące samemu powołaniu sędziego.

Jak bowiem wskazano w art. 42a § 3 Prawa o ustroju sądów powszechnych: „Dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowaniu po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa

w § 6, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy”. Ten zatem przepis zakreśla materialny wzorzec testu niezawisłości i bezstronności, natomiast od strony procesowej przepis art. 42a § 14 pkt 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania karnego dotyczących rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego „z wyłączeniem art. 42 § 3 zdanie trzecie tej ustawy w zakresie dotyczącym czynności niecierpiących zwłoki, w szczególności w przedmiocie tymczasowego aresztowania”.

Stosując wskazane przepisy proceduralne Kodeksu postępowania karnego Sąd przystąpił do badania bezstronności i niezawisłości sędziego J.S. „z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu” kierując się tym, czy w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności mającego wpływ na wynik sprawy. Jak przypomniał Sąd Najwyższy w zarządzeniu z dnia 26 lipca 2022 r. w bieżącej sprawie – odwołując się przy tym do wskazanych judykatów Sądu Najwyższego – pojęcie „niezawisłości” obejmuje dwa aspekty. Pierwszy o charakterze zewnętrznym, wymaga, aby dany organ wypełniał swe zadania w pełni autonomicznie, nie podlegając żadnej hierarchii służbowej, ani nie będąc podporządkowanym komukolwiek i nie otrzymując nakazów czy wytycznych z jakiegokolwiek źródła, a tym samym będąc chronionym przed ingerencją i naciskami zewnętrznymi mogącymi zagrozić niezależności osądu jego członków i wpływać na ich rozstrzygnięcia. Niezawisłość wymaga również by sędziowie byli nieusuwalni”. Drugi aspekt pojęcia „niezawisłości o charakterze wewnętrznym, łączy się z kolei z pojęciem „bezstronności” i dotyczy jednakowego dystansu do stron sporu i właściwych im interesów w odniesieniu do jego przedmiotu. Aspekt ten wymaga poszanowania obiektywizmu i braku wszelkiego interesu w rozstrzygnięciu sporu poza ścisłym stosowaniem przepisu prawa. Pojęcie „niezawisłości”, które stanowi integralny element sądenia, wymaga przede wszystkim, by organ orzekający był podmiotem trzecim w stosunku do organu, który wydał zaskarżoną decyzję”.

Dokonując zatem testu niezawisłości i bezstronności przez pryzmat tych definicji, Sąd doszedł do przekonania, że nie zachodzą przesłanki do stwierdzenia, by sędzia J.S. nie spełniał tych kryteriów i by zachodziły przesłanki podważające zaufanie do bezstronności i niezawisłości tego sędziego. Odnośnie niezawisłości, Sąd zauważył, że mogłyby istnieć wątpliwości w sytuacji możliwości usunięcia sędziego. Taka sytuacja mogłaby jednak zachodzić w przypadku delegowania sędziego do sądu wyższego rzędu, w kontekście przypadków odwołania z delegacji przed upływem jej terminu, ale w niniejszej sprawie przypadek takowy nie zachodzi, jako że

sędzia J.S. otrzymał nominację na sędziego Sądu Apelacyjnego w Szczecinie i nie jest delegowany do sądu wyższego rzędu. Zastrzeżenia do nieusuwalności mogłyby również zachodzić, gdyby uchwalony został przepis zawarty w projekcie Przepisów wprowadzających nowe Prawo o ustroju sądów powszechnych pozwalający Ministrowi Sprawiedliwości przenieść sędziego sądu apelacyjnego nie do sądu regionalnego, ale do sądu okręgowego, bez wskazania w ustawie nawet kryteriów takiej decyzji. Póki co, jest to jednak tylko projekt i nie zachodzą obawy co do naruszenia zasady nieusuwalności sędziego.

Sąd, orzekając w tym składzie, nie dostrzega również w postępowaniu sędziego J.S. jakichkolwiek zachowań implikujących przyjęcie, by był hierarchicznie podporządkowany albo otrzymywał nakazy lub wytyczne z innego źródła albo by swoje zadania nie wykonywał w pełni autonomicznie.

Przechodząc do kwestii okoliczności powołania sędziego J.S. na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, także i w tym aspekcie Sąd nie dostrzega okoliczności, które by mogły wpływać na zagrożenie dla bezstronności i niezawisłości, a przez to wpłynąć na wynik sprawy. Pan sędzia startując w konkursie ogłoszonym przez Ministra Sprawiedliwości był jedynym kandydatem startującym na jeden etat, otrzymał bardzo dobrą opinię sędziego wizytatora, otrzymał akceptację Kolegium Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, po czym został wskazany do objęcia urzędu zarówno przez zespół, jak i całą Krajową Radę Sądownictwa. Sposób i okoliczności powołania Pana sędziego nie budzą najmniejszych wątpliwości, iż nie mogą być źródłem zastrzeżeń co do bezstronności i niezawisłości sędziego.

Wreszcie, przejść należało do okoliczności podnoszonych we wniosku Pana obrońcy podejrzanego (który *notabene* w czasie, od złożenia wniosku do jego rozpoznania stał się już oskarżonym). Obrońca nie podniósł żadnych okoliczności indywidualnych odnoszących się do osoby sędziego J.S., ale wskazał na „wątpliwości co do posiadania legitymacji formalnej do orzekania na stanowisku sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie, wobec nieprawidłowego trybu powołania na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Szczecinie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, tzw. neo-KRS, która to okoliczność stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą w postaci nienależytej obsady sądu określoną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. i implikuje naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. Wnioskodawca nie naprowadził zatem żadnych okoliczności pozwalających na postawienie sędziemu J.S. zarzutu naruszenie zasady niezawisłości i bezstronności, a także nie wskazał żadnych okoliczności pozwalających na uznanie, że okoliczności powołania, jak i zachowanie po uzyskaniu nominacji na takowe przesłanki wskazują.

Z tych też powodów należało uznać, że nie zachodzą podstawy do wyłączenia sędziego J.S. z uwagi na wynik testu niezawisłości i bezstronności, a zatem orzeczono jak w części dyspozytywnej.